

personskade af erstatningsansvarsloven. Ved personskade kan skadelidte kræve erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, helbredsudgifter, tab eller forringelse af erhvervsevnen og godtgørelse for svie og smerte samt varigt mén. I forbindelse med tab af forsørger er erstatningsposterne begravelsesudgifter og erstatning for tab af forsørger. Erstatningsansvarsloven indeholder detaljerede regler om beregning af erstatning for personskader. Erstatningen fastsættes ud fra faste retningslinier på grundlag af skadelidtes méngrad og årsindkomst.

Spørgsmålet om erstatning for tingsskade afgøres som udgangspunkt efter dansk rets almindelige erstatningsregler. Herefter skal skadelidte have fuld erstatning for det individuelle økonomiske tab, der er en følge af produktskaden.

Efter erstatningsansvarslovens § 19 kan erstatning for tingsskade bortfalde, når tingen er dækket af en forsikring. Denne bestemmelse får imidlertid ingen praktisk betydning ved produktansvar, idet ansvaret for tingsskade ikke bortfalder, når skaden er forvoldt ved udøvelse af offentlig eller *erhvervs*-mæssig virksomhed.

Efter direktivet er producentens samlede ansvar for produktskader ikke begrænset. I medfør af artikel 16, stk. 1, kan medlemslandene imidlertid bestemme, at producentens samlede ansvar for personskade, herunder død, som er forårsaget af identiske genstande med samme defekt, skal være begrænset til et beløb på mindst 70 mill. ECU, hvilket svarer til ca. 560 mill. kroner.

Det er på denne baggrund overvejet, hvorvidt denne begrænsning af producentens ansvar for skader forvoldt af en defekt ved identiske produkter bør indføres i Danmark. Justitsministeriet har ikke fundet, at begrænsningen burde indføres generelt for alle produkter. Justitsministeriet har her ved bl.a. lagt vægt på, at ansvarsbegrænsningen er lagt på så højt et niveau, at de fleste producenter i realiteten vil få et ubegrænset ansvar, ligesom en ansvarsbegrænsning af denne størrelse næppe kan antages at få væsentlig forsikringsmæssig betydning. Hertil kommer, at en eventuel indførelse af ansvarsbegrænsning i Danmark ikke vil betyde, at producenten kan indrette sig i tillid hertil i alle relationer. Således vil en producent fortsat hæfte uden begrænsning, hvis produktskaden skyldes forsæt eller uagtsomhed, eller hvis produkterne eksporteres.

Foreningen af danske Medicinfabrikker – MEFA – og Medicinimportørforeningen – MEDIF – har i en henvendelse til justitsministeriet givet udtryk for, at en begrænsning af det samlede ansvar må antages at være af væsentlig betydning for mu-

ligheden for at opnå forsikringsmæssig dækning af produktansvaret for medlemmernes produkter. Foreningerne har samtidig oplyst, at de sammen med de øvrige brancheorganisationer, der har med produktion og salg af lægemidler at gøre, for tiden søger at udarbejde en frivillig erstatningsordning med forsikringsdækning for organisationernes medlemmer. En maksimering af ansvaret vil efter foreningernes opfattelse være af afgørende betydning for gennemførelse af en sådan ordning. Forhandlingerne om etablering af en sådan frivillig erstatningsordning foregår fortsat, men det er efter de for justitsministeriet foreliggende oplysninger endnu uklart, hvornår forhandlingerne vil være afsluttet.

Efter justitsministeriets opfattelse vil erstatningsmaksimering kunne fastsættes for bestemte afgrænsede produktgrupper. Justitsministeriet finder, at en nærmere vurdering af, om maksimeringen bør indføres for skader forårsaget af lægemidler, først kan foretages, når der foreligger mere præcise oplysninger om den frivillige ordnings indhold.

3.8. Lempelse af erstatningsansvaret

Direktivet behandler ikke spørgsmålet om muligheden for at lempe skadevolders ansvar. Som anført ovenfor punkt 3.7., er der ved direktivet ikke gennemført en harmonisering af de enkelte landes regler om erstatningsudmåling. Den almindelige lempelsesregel i erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, vil derfor kunne finde anvendelse på produktskader. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen omfatter lempelsesreglen alle former for erstatningsansvar, og uanset om ansvarsgrundlaget er culpa eller et andet ansvarsgrundlag. Bestemmelsen er kun tænkt anvendt rent undtagelsesvist som en »sikkerhedsventil« i tilfælde, hvor betaling af fuld erstatning vil pålægge skadevolder en byrde, der ud fra sociale og humanitære hensyn virker uacceptabel. De øvrige momenter, der efter bestemmelsen skal tillægges vægt, er skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadelidtes interesse og foreliggende forsikringer.

3.9. Betydningen af egen skyld

Efter lovforslagets § 9 kan erstatningen nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte eller afdøde har medvirket til skaden ved forsæt eller uagtsomhed. Bestemmelsen er medtaget til opfyldelse af direktivets artikel 8, stk. 2. Også efter gældende ret kan skadevolderens erstatningsansvar nedsættes eller eventuelt helt bortfalde ud fra betragtningen om skadelidtes medvirken til skaden. Det er ikke ved